

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

2019

Opetussuunnitelma

Musiikin taiteen perusopetus

LAULU, AIKUISET JA LAPSET

Pirkan opiston
musiikkiopisto 2019

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

Sisällys

Johdanto.....	0
Laulun aineopetussuunnitelma.....	0
Työtavat.....	0
Soitto- ja laulutunnit.....	1
Säestystunnit ja opinnäytteiden valmistelu.....	1
Painotus.....	2
Arviointi.....	2
Taitotaulut.....	0

Johdanto

Pirkan taiteen perusopetuksen yleinen osa on tehty taidekoulujen (Kuvataidekoulu, Musiikkiopisto, Tanssikoulu, Teatterikoulu) yhteiseksi, monitaiteellisuutta toteuttavaksi kokonaisuudeksi, jolle aine- ja soitinkohtaiset opetussuunnitelmat perustuvat.

Tämä laulun aineopetussuunnitelma on laadittu Pirkan opiston musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista laulun opetusta varten.

Taitotaulun tarkoituksena on olla oppimisen ja arvioinnin apuväline, jota oppilas käyttää yhteistyössä opettajan kanssa.

Laulun aineopetussuunnitelma

Oppilas voi valita oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot opintojen edetessä. Aluksi oppilas tutustuu lauluinstrumenttiinsa, kehittää opettajan ohjauksessa laulun perustaitoja ja etsii musiikillista identiteettiään. Opintojen tarkoituksena on luoda edellytys elinikäiseen musiikkiharrastukseen ja kehittää ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja.

Perustasolla oppilas harjoittelee säännöllisesti, tutustuu lauluinstrumenttinsa mahdollisuuksiin, musiikin tyyliin ja monipuolisesti eri musiikkiteoksiin, osallistuu yhteismusisointiin ja musiikin hahmottamisen kursseihin, konserttivalmiuksien kehittämiseen, improvisointiin ja säveltämiseen käytännön musisoinnin ja musiikkiteknologian keinoin.

Syventävissä opinnoissa oppilas keskittyy valinnaisaineiden tunneilla esim. solistin, yhtyelaulajan, taustalaulajan ym. taitoihin. Valinnaisaineita opiskellaan jo perustasolla.

Työtavat

Pitkäjänteisellä harjoittelulla ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Opinnäytteen aikana saatu kokemus sekä arviointiryhmän kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi ja valinnaisaineet ovat oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikki voi muodostaa osan opinnäytteen ohjelmasta.

Oppilasta totutetaan yhteismusisointiin heti opintojen alusta alkaen. Suosituksena on, että opettaja jakaa laulutunteihin käytettävää aikaa harkintansa mukaan samanaikaisopetukseen ja muuhun ryhmämusisointiin. Laulutunti voidaan yhdistää toisen oppilaan tuntiin, jolloin oppituntiin sisältyy toisen kuuntelua, yhteismusisointia ja yksityisopetusta.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas tekee opintojensa lopuksi päättötyön, joka voi olla esim. äänite, sävelletty teos, konsertti, kirjallinen työ tai muu poikkitaiteellinen projekti.

Opinnäytteeseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Laulutunnit

Lauluopinnot LAPSET	Tunnin pituus
Perusopinnot, aloitusvaihe	30 minuuttia
Perusopinnot, kaksi edistymisnäytettä suoritettu	45 minuuttia

Opiskelija voi siirtyä aikuisten opetukseen opettajan arvion perusteella

Lauluopinnot, aikuiset	Tunnin pituus
Perusopinnot, aloitusvaihe	45 minuuttia
Perusopinnot, opinnäyte 1 suoritettu	45 minuuttia
Syventävät opinnot, opinnäyte 2 suoritettu	60 minuuttia

Säestystunnit ja opinnäytteiden valmistelu

Säestystunnin pituus määräytyy ohjelmiston laajuuden mukaan. Lisätunteja voi anoa perustellusta syystä.

Opinnäyte	Säestystunteja
P1	2 x 45 minuuttia
P2	4 x 45 minuuttia
Päättötyö	6 x 45 minuuttia

Matineoihin ja muihin esiintymisiin valmistauduttaessa säestystunteja on mahdollista käyttää kerran ja lisäksi läpimeno ennen matineaa paikan päällä.

Opinnäytteet

Opinnäytteet valmentavat oppilasta harjoittelemaan päämäärätietoisesti ja opettavat muodostamaan ja hallitsemaan esiintymiskokonaisuuksia. Suoritus voidaan toteuttaa myös konserttina, jonka lisäarvona on oppiminen aidossa esiintymistilanteessa.

Opinnäytteen arviointiryhmässä on opiston päätöksen mukaan esimerkiksi

1: oma opettaja + kollega

2: oma opettaja + kaksi kollegaa

Syventävien opintojen päättötyö: oma opettaja + kolme kollegaa

Painotus

Oppilaat voivat suuntautua jo perustasolla oppijan, opettajan ja suunnittelijan yhteisen harkinnan tuloksena rytmimusiikkiin tai klassiseen musiikkiin. Painotuksen valitseminen on mahdollista myös opintojen alussa soittimesta riippuen. Oppilas tutustuu opetussuunnitelmaan ja taitotavoitteisiin yhdessä oman opettajan kanssa ja asettaa tavoitteensa vuosittain oppilaan lähtökohdat huomioiden.

Rytmimusiikin painotus sisältää mm. pop-, jazz-, elokuva-, peli-, teatteri- ja kansanmusiikin, teknologian avulla toteutettavan musiikin.

Musisointimahdollisuuksina voi käyttää mm. kuoroja, bändejä ja yhtyelaulua.

Klassinen painotus sisältää mm. kansanlaulut, kotimaiset yksinlaulut, pohjoismaisen musiikin, barokin ja renessanssin aikakaudet, klassismin, romantiikan, modernin musiikin, oopperan, musikaali- ja elokuvamusiikin.

Musisointimahdollisuuksina ovat kuorot, ooppera-/ lied-/duotyöskentelyn, kamarimusiikki. Opinnoissa oppilaan omien lähtökohtien ja kykyjen kautta oppilas oppii aluksi käytännön muusikon perustaitoja. Myöhemmin hän osaa itsenäisesti valita suuntautumisvaihtoehdoista (klassinen - rytmimusiikki) oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet. Instrumenttiopinnot ja itsenäinen harjoittelu ovat opinnoissa edelleen tärkein oppimisen perusta, mutta yhteismusisoinnin merkitys ja oppilaan vapaus valita oma tapansa musisoida kasvaa.

Lasten laulu sisältää lasten maailmaan sopivaa musiikkia eri maista ja mm. kansanlauluja, elokuva- ja musikaalisävelmiä.

Musisointimahdollisuuksina ovat mm. kuorot ja pienyhtyeet.

Arviointi

Oppimisen ja opettamisen arviointi tehdään aina myönteisessä hengessä, jossa arvioidaan vain työskentelyä ja oppimisen karttumista. Arviointi tehdään sanallisesti, jossa arvioidaan:

1) instrumentin hallintaa 2) harjoittelua ja oppimisprosessia 3) musiikin hahmottamista 4) luovia taitoja 5) yhteismusisointia 6) esiintymisvalmiuksia

Arvioinnin tarkoituksena on tukea opintojen edistymistä ja antaa oikeaa tietoa oppilaan osaamisesta. Opintojen lopussa arvioinnit liitetään päättötodistukseen.

Opettaja ja oppilas sekä sopimuksen mukaan oppilaan huoltajat käyvät lukuvuoden alussa keskustelun, jossa sovitaan yhteisesti lukuvuoden työn tavoitteista.

Yhteismusisoinnista ja mahdollisista valinnaiskursseista annetaan lukuvuosittain osallistumismerkintä, johon voi liittyä sanallinen arviointi.

Arvioinnin oppimisenäytteestä antaa oma opettaja, oppimisenäytteen tekijä ja yksi saman aineen opettaja. Arviointi annetaan sanallisesti. Arvioinnin pohjana käytetään

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan **sanallinen arvio** oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Opinnäyte toteutetaan opintojen aikana opettajan parhaaksi katsomalla tavalla

Arvioinnin kohteet

Lauluinstrumentin hallinta

Harjoittelu ja oppiminen

Musiikin hahmottaminen

Luovat taidot

Yhteismusisoinnin taidot

Esiintymisvalmiudet

Oppilas kuuntelee musiikkia, osaa eläytyä musiikkiin, osaa kuvailla ja ilmentää musiikin luonnetta, osaa käyttäytyä konsertissa, suunnittelee ja valmistautuu huolellisesti esiintymiseen yhdessä opettajan kanssa, esiintyminen motivoi ja innostaa oppilasta.

Taitotaulut

PERUSTASOT 1 ja 2		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
LAULUTEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none">• omaan ääneen tutustuminen instrumenttina ja tuen saaminen oman laulajaidentiteetin etsimiseen• luonnollinen äänenkäyttö• luonteva lauluasento• hengitys ja kehonhallinnan perusteet• hyvä lauluasento• hengityksen pohja ja hyvä kehonhallinta• sävelpuhtaus ja intonaatio• artikulaatio
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN		<ul style="list-style-type: none">• sykkeen, rytmin ja äänen korkeuden hahmottaminen• hiljainen - voimakas• musiikin kirjoittaminen ja lukeminen (nuotit)• rytmin käsittely• eri kielten fonetiikkaan tutustuminen
YHTEISMUSISOINTI		<ul style="list-style-type: none">• moniäänisesti laulaminen erilaisissa kokoonpanoissa• yhteismusisointi laulaen a cappella ja säestyksen kanssa
LUOVAT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none">• improvisointi ja omaan säveltämiseen tutustuminen
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none">• esiintyy säännöllisesti erilaisissa konserteissa tai tilaisuuksissa• kuuntelee aktiivisesti ja osaa analysoida kuulemaansa• osaa tulkita erityylisiä ja eri aikakausien lauluja• hallitsee eri kielten fonetiikkaa• ilmaisee vahvasti tekstin sisältöä• esittää ohjelman ulkoa• hallitsee ohjelmiston• kykenee itsearviointiin• osaa fraseerata, ymmärtää ja ilmentää tekstin sisältöä• prima vistaan tutustuminen

	RYTMIMUSIIKKI <ul style="list-style-type: none">tutustuu rytmimusiikin eri tyyllilajeihin ja niiden esteettisiin ominaispiirteisiin
HARJOITTELU JA OPPIMINEN	<ul style="list-style-type: none">Säännöllinen harjoitteluMietitään yhdessä tavoitteet ja aikataulu niiden suorittamiseksi
OPINNÄYTE	SISÄLTÖ JA TOTEUTUS <ul style="list-style-type: none">toteutetaan opintojen aikana opettajan parhaaksi katsomalla tavallasisältää soivan osuuden (Konsertti tai konsertinomainen tilanne tai esim. monitaiteellinen projekti, jossa laulu tärkeänä elementtinä)20 erityylistä laulua eri aika- ja tyylikausilta usealla eri kielellä, joista esitetään kolme vapaavalintaista KLASSINEN <ul style="list-style-type: none">Taso 1: Vaccain vokaliiseja (esim. Ia, Ib, 2a, 2b, V ja VII, joista esitettävän saa tietää viikkoa ennen opinnäytteen antamista)Taso 2: Vaccain vokaliisit III, IV a ja b, VI, VIII a ja b, joista esitettävän saa tietää viikkoa ennen opinnäytteen antamista. Harjoitettava ohjelmisto: vähintään 30 erityylistä laulua eri kielillä LAPSET <ul style="list-style-type: none">vuosittain esiintyminen konsertinomaisessa tilanteessa tai esimerkiksi taideprojektissa, josta suullinen palaute ja itsearviointi (edistymisnäyte)ennen aikuisten opintoihin (taso 2) siirtymistä n.15 vuoden iässä, opinnäyte, joka sisältää vähintään kolme erityylistä ja erikielistä kappaletta konsertinomaisessa tilanteessa tai esim. monitaiteellisessa projektissa. Harjoitettava ohjelmisto vähintään 25 erityylistä lasten maailmaan sopivaa laulua.

SYVENTÄVÄT		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
LAULUINSTRUMENTIN TUNTEMUS JA TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none">• Hallitsee monipuolisesti laulutekniikan perusteet• Osaa tuottaa ääntä luonnollisesti• Ääni soi vapaasti ja pakottomasti• Hyvä kehonhallinta• Artikulaatio selkeää
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN		<ul style="list-style-type: none">• rytmin käsittely• dynamiikka ja nyanssit• musiikin kirjoittaminen ja lukeminen• tulkinta• yleisvaikutelma• prima vista
LUOVAT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none">• Musiikillisten muotojen ilmentäminen ja tulkinta• Fraseeraus ja tekstin sisällön ymmärtäminen ja ilmentäminen
MUUT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none">• Eri kielten fonetiikan hallinta• Laulumusiikin historian tuntemus
YHTEISSOITTO		<ul style="list-style-type: none">• Moniäänisesti laulaminen erilaisissa kokoonpanoissa• Kamarimusiikki
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none">• Esiintyy säännöllisesti konserteissa tai muissa tapahtumissa• Kuuntelee aktiivisesti ja osaa analysoida kuulemaansa monipuolisesti• Osaa tulkita erityyppisiä ja eri aikakausien laulumusiikkia• Hallitsee vahvasti eri kielten fonetiikkaa• Ilmaisee tekstin sisältöä• Ohjelman esittäminen ulkoa• Ohjelmiston hallinta• Eläytyminen
HARJOITTELU JA OPPIMINEN		Itsearviointi
	<ul style="list-style-type: none">• Säännöllinen ja itsenäinen harjoittelu	

		<ul style="list-style-type: none">• Asetetaan yhteiset tavoitteet ja aikataulu niiden saavuttamiseksi
PÄÄTTÖTYÖ		ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ
		<ul style="list-style-type: none">• Päätötyö (monitaiteellinen produktio, soiva toteutus ym.) toteutetaan opettajan parhaaksi katsomalla tavalla oppilaan omien intressien pohjalta <p>KLASSINEN</p> <ul style="list-style-type: none">• Vain loput vokaliisit• harjoitettava ohjelmisto sisältää lauluja ainakin neljällä eri kielellä sisältäen ooppera-arioita, lied-musiikkia, modernia musiikkia sekä pohjoismaisia yksinlauluja